

RAADSVOORSTEL:

2009-2010

Ons kenmerk: BD 10.2268235

Registratienummer : GR 10.

Ingekomen op :

Onderwerp: Voorjaarsbrief en Financieel meerjarenbeeld 2011-2014

Groningen, - **3 JUN 2010**

Aan de raad,

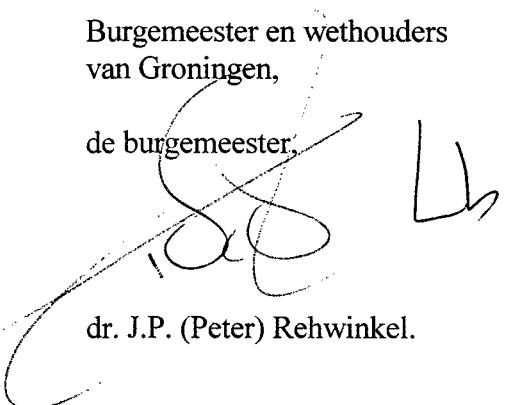
Hierbij ontvangt u de Voorjaarsbrief en het Financieel meerjarenbeeld 2011-2014.

Wij stellen u voor te besluiten:

- I. het Financieel meerjarenbeeld 2011-2014 als kader te hanteren voor de ontwerpbegroting 2011.

Burgemeester en wethouders
van Groningen,

de burgemeester,

dr. J.P. (Peter) Rehwinkel.

de secretaris,

drs. L. I. (Leo) Bosdijk.

Afdeling Strategie en Ontwikkeling
Onderwerp Voorjaarsbrief

Bezoekadres
Waagstraat 1

Postadres
Postbus 20001
9700 PB Groningen

De leden van de raad van de gemeente
Groningen
te
GRONINGEN

Wij zijn met het openbaar vervoer
bereikbaar, buslijnen 1, 2, 3, 5, 6,
11, 13, 16

Informatie over vertrektijden krijgt
u via 0900-92 92

In uw antwoord graag datum en
kenmerk vermelden.

Telefoon 7618/7629 Bijlage(n) 3

Ons kenmerk BD 10.2280396

Datum - 3 JUN 2010 Uw brief van

Uw kenmerk

E-mailadres
bestuursdienst@bsd.groningen.nl

Website
www.groningen.nl

Geachte mevrouw/heer,

Hierbij ontvangt u onze voorjaarsbrief. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- Uitgangspunten van beleid
- Beleidsprogramma 2010 - 2014
- Financieel perspectief
- Weerstandsvermogen en reserves
- Financiële afspraken
- Bezuinigingen
- Nieuw beleid

Uitgangspunten van ons beleid

In april gingen wij als nieuw college van start. Met de titel van ons collegeprogramma 'Groningen progressief met energie, stad voor iedereen' geven wij aan wat voor stad ons voor ogen staat en hoe we aan de toekomst van de stad willen werken. We gaan extra aandacht besteden aan innovatie, de ontwikkeling van Groningen als kennisstad, en aan daadwerkelijke participatie van burgers en bedrijven. Groningen heeft een traditie als stad waarin iedereen mee doet. Daaraan houden we onverkort vast, we zullen de sociale samenhang in de stad in de komende jaren verder versterken.

Groningen zal de komende jaren blijven groeien. We verwachten meer inwoners en verdere groei van de dagelijkse mobiliteit. Tegelijk verwachten we dat we door de economische crisis in de komende jaren minder geld te besteden zullen hebben. De opdracht die wij onszelf stellen is ervoor te zorgen dat Groningen - juist in deze omstandigheden - de progressieve en energieke stad voor iedereen blijft. Sterker nog, we willen er nog een schepje boven op doen. In ons collegeprogramma voor de periode 2010 - 2014 zijn vier thema's richtinggevend. Het zijn de uitgangspunten van ons beleid:

Aantrekkelijke stad

Allereerst willen we de aantrekkingskracht van de stad behouden en versterken. Hoe meer we te bieden hebben hoe beter de voorwaarden voor economische, sociale en culturele vitaliteit. Wij gaan daarom door met de voorbereiding en uitvoering van een aantal grote projecten: de tram, het Forum, de Zuidelijke ringweg, Meerstad, afronding Europapark/Kempkensberg. Wij willen deze projecten financieel zeker stellen en de risico's die daarbij optreden beheersen.

Duurzame stad

We geven duurzaamheid een prominente plek in al ons beleid. We willen dat Groningen zo duurzaam mogelijk wordt en doet. Duurzaamheid raakt alle beleidsterreinen. Energiegebruik (-besparing) is belangrijk, maar duurzaamheid gaat veel verder. Het heeft ook te maken met de ruimtelijke structuur (compact) en met hoe ons handelen gevolgen heeft voor anderen in de wereld (fairtrade). Bij al onze beleidskeuzes is duurzaamheid het uitgangspunt. Zo werken we aan een duurzamere wereld. Eind van dit jaar presenteren wij een plan van aanpak om in 2025 energieneutraal te zijn.

Solidaire stad, waarin iedereen mee doet

We willen dat iedereen mee blijft doen. Ook in tijden van bezuinigingen. Pijnlijke keuzes zijn onontkoombaar, maar de gevolgen ervan mogen nooit eenzijdig bij bepaalde groepen terecht komen; solidariteit is ons uitgangspunt. Met name als het gaat om stadgers in een zwakkere positie. Groningen is en blijft een sociale stad.

Betrokken stad

We willen dat mensen zich betrokken voelen. Betrokken bij elkaar, bij de buurt, bij de stad. We willen mensen meer daadwerkelijke zeggenschap geven over hun leefomgeving en wat er verder in de stad gebeurt. Dit leidt ertoe dat mensen zich niet onverschillig afwenden, maar zich juist meer betrokken zullen voelen. We gaan experimenteren met vormen van concrete zeggenschap in eigen buurt of wijk. Ook onze betrokkenheid bij de regio in het samenwerkingsverband Groningen-Assen willen we voortzetten en versterken.

Dienstverlenende stad voorop

Ons vijfde uitgangspunt is dat we dienstverlenend moeten werken. Een betere dienstverlenende houding vereist een cultuuromslag in onze organisatie. Daarom gaan wij structuurveranderingen niet uit de weg. Dat is extra belangrijk nu we het met minder geld moeten gaan doen. Een meer op de burger gerichte organisatievorm is noodzakelijk. Daarmee gaan we aan de

slag. In ons spoorboekje organisatieontwikkeling en cultuurveranderingen presenteren wij nog voor het zomerreces aan uw raad hoe wij dat willen gaan doen.

Beleidsprogramma 2010 - 2014

In ons collegeprogramma vindt u uitvoeriger informatie over onze uitgangspunten. Ons collegeprogramma bevat verder de uitwerking van deze uitgangspunten in hoofdlijnen van beleid 2010 - 2014. In het collegeprogramma gaan we op diverse onderwerpen ook meer in detail in. Dat betreft dan beleidsonderwerpen waarbij we nieuwe accenten leggen en/of concrete afspraken hebben gemaakt.

Met onze uitgangspunten, de hoofdlijnen van beleid en tal van concrete afspraken voor de komende periode biedt het collegeprogramma - waarnaar wij hier voor alle verdere informatie verwijzen - alle gebruikelijke ingrediënten voor het voorjaarsdebat met uw raad.

Een concretere uitwerking en prioritering van onze beleidsvoornemens willen wij aan u voorleggen in het najaar, in samenhang met de Begroting 2011.

Financieel perspectief

Het grootste deel van onze inkomsten ontvangen we als gemeente van het rijk. Op 9 juni 2010 zijn er landelijke verkiezingen. Daarna zal een nieuw kabinet besluiten nemen over de rijksbezuinigingen. Die bezuinigingen zullen gevolgen hebben voor onze gemeente. Voor zover we nu kunnen overzien, verwachten we dat het Rijk in de periode 2012 - 2016 1,7 miljard zal korten op het Gemeentefonds. Voor Groningen betekent dit een korting van 20 miljoen euro structureel in 2016. Wij verwachten dat deze korting in stappen wordt opgebouwd, beginnend met 4 miljoen in 2012 en dan jaarlijks 4 miljoen erbij (2012 4 mln; 2013 8 mln; 2014 12 mln; 2015 16 mln; 2016 20 mln). Met deze verwachte kortingen hebben we onze meerjarenbegroting aangepast.

Behalve met de verwachte rijkskortingen zijn er ook andere factoren die leiden tot aanpassing van de meerjarenbegroting. De belangrijkste betreft een positieve aanpassing met 13 miljoen in 2011, die we vooral danken aan een veel geringere toename van het aantal bijstandsuitkeringen dan we vorig jaar nog verwachtten.

Wij verwijzen u voor de verdere cijfers en specificaties naar de bijlage (Financieel meerjarenbeeld 2011 – 2014).

In de tabel hieronder ziet u het vorige en het actuele meerjarenbeeld 2011 - 2014:

(x € 1.000)

	2011	2012	2013	2014
Meerjarenbeeld Begroting 2010	-12.986	-21.799	-28.970	-33.694
Actueel meerjarenbeeld	-315	-20.897	-31.179	-41.584
Vershil	12.671	902	-2.209	-7.890

Het actuele meerjarenbeeld vertoont een tekort van 41,6 miljoen euro in 2014. Ten opzichte van het meerjarenbeeld bij de gemeentebegroting 2010 is dat een verslechtering van 7,9 miljoen euro. Dat komt met name door de verwachte kortingen op het Gemeentefonds.

In het meerjarenbeeld 2011-2014 dat wij hebben gepresenteerd in ons collegeprogramma 2010-2014 gingen we uit van een positief saldo voor het jaar 2011 van 722 duizend euro. We verwachten nu een nadeel van 315 duizend euro. Dit komt met name doordat wij de jaarlijkse afdracht van het parkeerbedrijf (van 687 duizend euro) aan de algemene middelen, hebben laten vervallen. Daarnaast waren er in de tussenliggende periode nog renteontwikkelingen en een aantal overige ontwikkelingen bij de diensten. Voor 2014 gingen wij uit van een tekort van 40,8 miljoen euro. Nu gaan wij uit van een tekort van 41,6 miljoen euro. Per saldo een verslechtering van 800 duizend euro. Dit wordt voor een groot deel verklaard door het vervallen van de jaarlijkse afdracht van het parkeerbedrijf en een aantal kleine ontwikkelingen bij de diensten.

Het tekort in het meerjarenbeeld moeten we opvangen. Bovendien is het nodig dat we onze reserves versterken. En tot slot willen we ook geld vrij maken voor nieuw beleid. Gezamenlijk leiden deze drie opgaven tot een forse bezuiningsopgave.

Weerstandsvermogen en risico's

Als gemeente lopen we risico's. Belangrijke onzekerheden zijn de inkomsten van het Rijk en de ontwikkeling van het aantal bijstandsuitkeringen. In het meerjarenbeeld houden we nu rekening met een lager aantal bijstandsgerechtigden dan in ons vorige meerjarenbeeld. Maar we weten niet zeker of onze verwachting (geheel) uit zal komen. Ook weten we niet zeker of er niet (nog) meer rijksbezuinigingen aan zitten te komen. Verder is van belang dat we willen doorgaan met de uitvoering van de grote projecten zoals Meerstad, de Regiotram en het Groninger Forum. Deze projecten brengen ook risico's met zich mee.

Om financiële risico's op te kunnen vangen is het noodzakelijk dat we als gemeente voldoende reserves hebben (weerstandsvermogen). Idealiter is het weerstandsvermogen even groot als het totaal aan mogelijke risico's. Dat is nu niet het geval. Ons weerstandsvermogen is 77%. Aanvulling is dus nodig. Voor de korte termijn willen we een weerstandsvermogen van 80% realiseren. Voor de langere termijn streven we naar 100%. Wanneer er meevallers zijn voegen we deze toe aan de reserves.

Financiële afspraken

Voortvloeiend uit de hierboven geschetste ontwikkelingen en overwegingen, gelden de volgende financiële afspraken.

- We onderzoeken hoe we omgaan met risico's en weerstandsvermogen bij de grondexploitaties. De effecten betrekken we bij het totale weerstandsvermogen.
- We continueren de afspraak dat 50% van het rekeningresultaat wordt ingezet voor de reserve Grondzaken en voorzieningen Meerstad.
- Bij besluitvorming over nieuwe projecten brengen we het effect op het weerstandsvermogen in beeld en vullen we het benodigde bedrag aan ten laste van de grondexploitatie.
- Wanneer in het meerjarenbeeld financiële ruimte ontstaat, dan zetten we deze in voor de ambities uit het collegeprogramma waar nu geen geld voor is. Andersom, zullen we bij tekorten extra bezuinigen op onze beleidsambities.
- Specifieke kortingen binnen de algemene uitkering worden doorgegeven aan de desbetreffende sector.
- Toekomstige resultaten bij de uitvoering van de WWB worden verrekend met de reserve WWB tot een nader te bepalen maximum. Overschotten in de reserve worden toegevoegd aan de algemene middelen.
- We reserveren een structurele risicobuffer van 2,5 miljoen euro in het Financieel meerjarenbeeld vanaf 2014. Deze buffer gebruiken we ook om vertraging in de realisatie van de bezuinigingen op te kunnen vangen.

Concreet hebben we de volgende afspraken gemaakt in ons collegeprogramma:

Weerstandsvermogen en risico's (in miljoenen euro's)

• Versterking weerstandsvermogen / AER	3,6
• Een structurele risicobuffer vanaf 2014	2,5
Dit gaat ten laste van de incidentele ruimte	
• Reserves WWB	6,0
Bestemd voor de opvang van het risico bij de WWB	

Organisatieontwikkeling

Bestemd voor herplaatsing van medewerkers, opvangen vertraging bezuinigingen en organisatieontwikkeling.	3,0
--	-----

Totaal -----
15,1

Bezuinigingen

Als nieuw college treden we aan in moeilijke omstandigheden. De komende jaren zullen we als gemeente Groningen fors minder geld te besteden krijgen. Daarbij komen de financiële afspraken en ambities die wij in ons collegeprogramma met elkaar hebben geformuleerd. We moeten dus bezuinigen. Uit de door het vorige college geïnterpreteerde bezuiningsmogelijkheden hebben wij keuzes gemaakt voor in totaal 42,6 miljoen euro aan bezuinigingen.

Bij de keuze en invulling van de bezuiningsvoorstellen hebben we ons laten leiden door de volgende uitgangspunten:

- zoveel mogelijk bezuinigen door als gemeentelijke organisatie efficiënter te werken;
- voordeel behalen via financieel-technische aanpassingen en maatregelen;
- het voorzieningenniveau voor de stad op peil houden voor degenen die het echt nodig hebben;
- een beperkte en evenwichtige lastenverzwaring.

Op basis van deze uitgangspunten hebben we een bezuinigingspakket samengesteld. Het pakket bestaat uit vier onderdelen:

1) Bezuinigingen op en in de eigen organisatie	19,6 mln
2) Bezuinigingen op de voorzieningen in de stad	6,1 mln
3) Financieel-technische maatregelen	10,6 mln
4) Verhoging van de gemeentelijke inkomsten	6,3 mln
Totaal	42,6 mln

In de tabel hieronder ziet u welke bedragen we per jaar willen bezuinigen en hoe daarmee geld voor het versterken van de reserves en voor nieuw beleid beschikbaar komt.

(x € 1.000)

	2011	2012	2013	2014	Totaal
Meerjarenbeeld	-315	-20.897	-31.179	-41.584	
Totaal bezuinigingen 2011-2014	16.560	26.880	37.065	42.575	
Saldo	16.245	5.983	5.886	991	29.105

Over onze bezuinigingsvoorstellen informeren wij u uitvoeriger via de tegelijk met deze voorjaarsbrief aan u gezonden brief met bijlagen.

Nieuw beleid

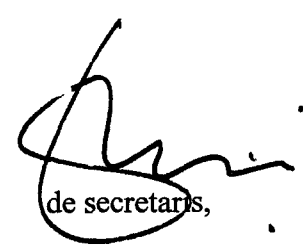
De bezuinigingen leveren ons een financiële ruimte op van 29,1 miljoen euro. In totaal hebben we in deze collegeperiode een bedrag van 14 miljoen euro voor nieuw beleid. Immers, 15,1 miljoen euro besteden we volgens afspraak aan het versterken van onze reserves en aan kosten voor de organisatieontwikkeling. In de begroting 2011 zullen we aangeven waaraan we dit geld willen besteden. Wanneer in het Financieel meerjarenbeeld ruimte ontstaat, zetten we die in voor de ambities uit het collegeprogramma. Andersom zullen we bij tekorten extra bezuinigen.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,

de secretaris,

Bijlagen

- 1) Overzicht van moties en toezeggingen,
- 2) Samenvatting van de resultaten uit de stadsmonitor
- 3) Financieel meerjarenbeeld 2011 – 2014.

BIJLAGE 1. MOTIES BEGROTING 2010, REKENING 2008

Uw raad heeft bij de begrotings 2010 een aantal moties aangenomen. De meeste moties hebben wij afgehandeld. Wij willen u nog informeren over een aantal moties.

Begroting 2010

1. Motie dekking G-kracht

In deze motie verzoekt uw raad ons een herziene versie van het actieplan 'Alle hens aan dek' voor te leggen, zodanig dat de dekking van de kosten voor het uitvoeren van 'Bedrijfsfacilitering MKB en grote werkgevers' en Sociale werkgelegenheid, is verzekerd.

Deze motie is uitgevoerd. Er is 290 duizend euro uit de participatiemiddelen ingezet voor bovengenoemde projecten.

2. Motie Eurosonic/Noorderslag

De motie behelst de bijdrage voor het festival Eurosonic/Noorderslag (exclusief EBBA) voor de periode 2011-2012 op 150 duizend euro vast te stellen.

Wij betrekken deze motie bij de verdeling van middelen voor nieuw beleid.

3. Amendement subsidie Eurosonic/Noorderslag

Met het Amendement stelt uw raad 30 duizend euro beschikbaar aan de organisatie van het festival Eurosonic/Noorderslag 2010 en u dekt dit uit de post onvoorzien 2009.

Dit amendement is uitgevoerd.

4. Motie aanbodversterking Binnenstad

De motie verzoekt ons een nieuw voorstel te maken om de leegstand van winkelpanden zoveel mogelijk te voorkomen.

Wij zullen daartoe in oktober 2010 een voorstel aan uw raad voorleggen.

5. Amendement Ebbingekwartier

Het amendement stelt een bedrag van 250 duizend euro beschikbaar voor de voortgang van de ontwikkelingen in het Ebbingekwartier. De dekking voor dit bedrag komt uit de post onvoorzien 2009.

Dit amendement is uitgevoerd.

6. Motie gemeentelijke klimaatop

De motie verzoekt ons binnen een half jaar een klimaatop te organiseren voor ondernemers waar gemeente en ondernemers afspraken kunnen maken om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. De afspraken worden vastgelegd in een verklaring.

Wij maken een nieuw plan om in 2025 energieneutraal te zijn. In oktober bieden wij uw raad dit plan aan. We gaan dan ook een klimaattop organiseren om dit aanvalsplan te bespreken.

7. Motie windmolens plaatsen in Groningen

Deze motie behelst een verzoek om de mogelijkheden te onderzoeken hoge windmolens binnen de grenzen van de gemeente Groningen te plaatsen.

Wij zullen de motie betrekken bij het opstellen van ons aanvalsplan Groningen energieneutraal in 2025, hoewel de haalbaarheid in belangrijke mate afhangt van de opstelling en medewerking van het provinciebestuur. In oktober bieden wij uw raad ons aanvalsplan aan.

8. Motie voortgang veranderagenda

Uw raad is van mening dat de begroting 2010 te weinig ingaat op de veranderagenda. U verzoekt ons voor de verkiezingen met uitgewerkte plannen voor de veranderagenda te komen.

In ons collegeprogramma hebben wij aangegeven topprioriteit te geven aan veranderingen van onze organisatie. Ook hebben wij in ons programma en in de voorjaarsbrief aangegeven hoe we die verandering in hoofdlijnen teweeg willen brengen. Een dienstverlenende organisatie is uitgangspunt voor de nieuwe organisatie. Daarvoor is een cultuuromslag nodig en moeten we bestaande structuren doorbreken. Voor de zomer presenteren wij aan uw raad een spoorboekje over hoe we de organisatieverandering en cultuuromslag willen bereiken. Onderdeel van het veranderingsproces is dat burgerparticipatie steviger vorm moet krijgen en op de agenda moet. Burgerparticipatie is daarom één van onze richtinggevende thema's. Dat betekent dat wij participatie als vanzelfsprekend aspect zien bij al ons beleid. We willen experimenteren met vormen van concrete zeggenschap in eigen buurt of wijk.

9. Motie gast aan tafel

Uw raad verzoekt ons zo spoedig mogelijk te onderzoeken of het project Sofie aan tafel van de gemeente Amersfoort gedekt kan worden uit de stadsdeelbudgetten en dit dan bekend te maken aan de stadjes.

De motie is afgehandeld met een brief aan uw raad die is uitgegaan op 9 april 2010 (RO 10.2212484).

10. Motie jongerenhuisvesting verdient goede participatie

Met deze motie verzoekt uw raad ons een stevig burgerparticipatie traject op te zetten bij de plannen voor jongerenhuisvesting. U vraagt ons daarbij naast bewonersorganisaties, ook individuele burgers en studentenorganisaties vanaf een vroeg moment te betrekken. U stelt voor een dergelijke aanpak tegelijk met de campagne te presenteren.

Deze motie is afgehandeld met een brief aan uw raad op 22 januari (RO 09.2119950).

11. Motie kansen voor de stad

Uw raad verzoekt ons de kennis die de stad rijk is te benutten en studenten in te zetten daar waar het gaat om oriënterende onderzoeken.

In het convenant 'Werk maken van stages' heeft de gemeente met ROC's de Hanzehogeschool en de RUG afgesproken dat jaarlijks minimaal 60 stageplekken worden gereserveerd. In 2009 is dit aantal ruimschoots gehaald met maar liefst 154 stageplekken. Ook wordt vraag en aanbod van stageplekken beter op elkaar afgestemd: op de gemeentesite is een stage-vacaturebank ingesteld en een centrale Stage Coördinator zorgt ervoor dat onderwijsinstellingen en leidinggevenden elkaar beter weten te vinden. De eerste resultaten worden nu geëvalueerd. In oktober ontvangt uw raad de evaluatie. Hiermee denken we dat we invulling geven aan uw motie.

12. Motie nothing beats Groningen-Nichts geht über Groningen

Uw raad vraagt ons voor 1 januari 2011 een verdiepingsslag te maken met het aanbieden van een meertalige gemeentelijke website voor waar het de Duitse- en de Engelse taal betreft. In deze verdiepingsslag zou ook gekeken moeten worden naar het verzorgen van actuele en gedetailleerde informatie over internationale projecten, samenwerkingsverbanden en participatie in subsidieprogramma's, alsmede aan uitbreiding meertalige gemeentelijke dienstverlening.

In oktober volgt een brief aan uw raad met plan van aanpak.

Rekening 2008, Voorjaarsdebat 2009

1. Motie AWBZ

De motie verzoekt ons college de effecten van de bezuinigingen op de AWBZ in kaart te brengen en te bezien welke mogelijkheden de gemeente heeft om de negatieve gevolgen op te vangen.

Uw raad is op 29 april per brief (OS10. 2246402) geïnformeerd over de stand van zaken met betrekking tot de AWBZ-pakketmaatregel. Het traject van herindicaties door het Centraal Indicatieorgaan Zorg (CIZ) is zeer recent afgerond. Wij weten nu dat circa 1.100 mensen in onze gemeente hun indicatie 'begeleid' geheel of gedeeltelijk zijn kwijtgeraakt. Wat voor hen nu de gevolgen zijn en of zij zichzelf voldoende weten te redden, weten wij nog onvoldoende. Daarom gaan wij met behulp van externe partijen de komende tijd contact leggen met ruim 600 van deze mensen. Op basis hiervan verwachten wij een duidelijk beeld te krijgen van eventuele gaten die er zijn gevallen en kunnen wij straks met nadere definitieve bestedingsvoorstellen komen voor de 1,3 miljoen euro die de gemeente vanaf 2011 ter compensatie van deze maatregel zal krijgen.

2. Motie toepassing zonnecellen

De motie vraagt ons college te onderzoeken of en zo ja hoe de nieuwe techniek van zonnecellen is toe te passen bij de energievoorziening van de stad, in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen.

De motie zal worden uitgevoerd. In ons aanvalsplan Groningen energieneutraal in 2025, dat wij in oktober aan uw raad aanbieden, rapporteren wij over de voortgang.

Toezeggingen

1. Er komt een notitie over een cofinancieringsfonds in uw raad van september.
De nota hebben wij niet geagendeerd. Wij zullen uw raad voor de begrotingsbehandeling melden wat onze inzet is.
2. Uw raad ontvangt een overzicht van PIOFHA taken in januari 2010.

We hebben 26 januari 2010 een speciale commissie gewijd aan P&O. Tijdens die commissie is gesproken over herschikking en concentratie van de PIOFAH functie. In ons spoorboekje over organisatie ontwikkeling, die nog voor de zomer aan uw raad wordt gepresenteerd, komen we hierop terug.

3. Uw raad ontvangt na de zomer een geactualiseerde prognose van de ontwikkeling van de WWB.

Deze brief is toegezonden op 2 oktober 2009.

BIJLAGE 2: STADSMONITOR: TERUGBLIK, GOED OP WEG....

Het gaat op veel fronten goed met Groningen. Stadgers zijn gezonder, nemen vaker de fiets, steeds vaker zijn jongeren lid van een sportvereniging. De toegenomen werkloosheid valt mee tegen het licht van de economische recessie, het aantal banen in de stad is toegenomen tot 134 duizend, we hebben in 2009 meer dan 1350 woningen gebouwd. De stad ligt er goed bij, mensen zijn tevreden over het onderhoud in de buurt. De investeringen van de afgelopen jaren hebben hun vruchten afgeworpen. Bijna gemeente van het jaar en beste gemeente van de steden met meer dan 100 duizend inwoners. Daar zijn we trots op.

De bruisende Stad

De Stad is het afgelopen jaar flink gegroeid. In 2009 zijn er 2948 inwoners bijgekomen, hiermee is Groningen gegroeid tot 187.069 inwoners per 1 januari 2010.

Deze groei wordt deels veroorzaakt door een nog steeds toenemend aantal studenten. Deze toename was in 2009 groter dan de gemiddelde toename van het aantal studenten in Nederland. Het aantal nieuw gebouwde woningen bereikte met 1357 een record. En ondanks de crisis is het aantal banen (stand per 1 april 2009) toegenomen.

Onderzoekers van de Atlas voor Gemeenten hebben Groningen bestempeld als een van de meest 'crisisbestendige' steden. Dit vanwege het feit dat Groningen weinig conjunctuurgevoelige internationale exportbedrijven kent, en vooral sterk is in de (publieke) dienstverlening.

Desondanks zijn de gevolgen van de recessie ook hier waar te nemen. Dit uit zich in een stijgend aantal bijstandsgerechtigden en minder verkoop van bedrijventerreinen. De langdurige werkloosheid in de Stad is de laatste jaren gedaald.

De duurzame Stad.

Groningen kent een ontspannen en duurzaam leefklimaat. Steeds meer Groningers verruilen de auto voor de fiets of de bus. Het autoverkeer is gedaald terwijl het fietsverkeer en het aantal busreizigers een forse stijging laat zien.

Hoewel het aantal inwoners in 2009 is gestegen, is de hoeveelheid afval afkomstig van huishoudens licht gedaald ten opzichte van 2008. In 2009 is 40% van al het afval op enigerlei wijze gescheiden ingezameld.

De sociale Stad.

De leefbaarheid in de Stad is de afgelopen jaren fors verbeterd. Van alle grotere steden is hier de voortgang het grootst geweest. Uit cijfers van de Leefbarometer van het ministerie van VROM blijkt dat het percentage Stadgers dat in een buurt woont met een matige, of slechtere, leefbaarheid, af is genomen van 34 tot 7 procent.

De sociale samenhang in de Stad wordt gemiddeld met een 6 gewaardeerd. Wijken in en rondom het centrum scoren lager dan het gemiddelde. De oude dorpen scoren juist aanzienlijk hoger. Verklarende factoren hiervoor zijn de algemene sociaaleconomische situatie en de mate van stedelijkheid van een wijk.

In vergelijking met 2008 zijn het aantal aangiften van inbraak in woningen en het aantal aangiften van mishandeling of geweld in 2009 sterk afgenomen.

Qua gezondheid zien we dat het aantal rokers en drinkers afneemt, terwijl het overgewicht stijgt. Het overgewicht blijft echter wel onder het landelijke gemiddelde. Dit wordt toegeschreven aan het gemiddelde hoge opleidingsniveau in de Stad.

Meer mensen doen mee in de Stad. Dit geldt bijvoorbeeld voor allochtonen, waarbij de werkloosheid in 2004 nog 21% was en in 2009 gezakt naar 15%. Het percentage vroegtijdige schoolverlaters neemt sinds 2005 af en naderde in 2009 de 2%.

Sterke Stad en scherpe keuzes

De Stadsmonitor 2010 laat zien waar de Stad zich in heeft ontwikkeld. Dit biedt reden tot optimisme. De Stad staat er sterker voor dan in het verleden. Maar dit is geen garantie, en vergt dus een blijvende inspanning. Niet alleen van de Stadgers maar ook van het gemeentebestuur zelf. Het sterkt ons in ieder geval bij de keuzes die wij de komende tijd in bijvoorbeeld het collegeprogramma (2010-2014) en in de begroting (2011) gaan maken.

Financieel Meerjarenbeeld 2011-2014

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
2. Uitgangspunten in het meerjarenbeeld	3
3. Verschil met het meerjarenbeeld in de gemeentebegroting 2009	5
Bijlage: Toelichting op de categorieën	8

1. Inleiding

In het financieel meerjarenbeeld geven we aan wat de verwachte financiële ontwikkelingen zijn in de komende jaren. We presenteren een financieel meerjarenbeeld in het voorjaar en een geactualiseerde versie in de gemeentebegroting. In het voorjaar maken we een eerste schatting van de financiële ruimte. Het mag duidelijk zijn dat het hier om een prognose gaat, waarbij de onzekerheid toeneemt naarmate het moment verder in de toekomst ligt. De financiële ruimte wordt jaarlijks beïnvloed door de ontwikkeling van het gemeentefonds, de loon- en prijsstijgingen, renteontwikkelingen, de opbrengst van de gemeentelijke belastingen en overige mee- en tegenvallers. De actualisatie van het gemeentefonds is gebaseerd op de laatst bekende circulaire van het rijk. Als gevolg van de aanvullende afspraken die het rijk heeft gemaakt met de VNG liggen de inkomsten vanuit het gemeentefonds voor de jaren 2009-2011 redelijk vast. De inkomsten vanaf 2012 zijn nog onzeker. Dit is onder andere afhankelijk van de keuzes die het komende kabinet maakt uit het pakket van bezuinigingsmaatregelen die de werkgroep Heroverwegingen op 1 april 2010 heeft gepresenteerd. In voorliggend meerjarenbeeld wordt rekening gehouden met een korting op het gemeentefonds van 1,5 miljard euro. We gaan ervan uit dat de korting in vijf jaren wordt gerealiseerd. Dit betekent voor Groningen een jaarlijks oplopende korting van 4 miljoen euro. Het voornemen van het kabinet om een maximum tarief voor de rijbewijzen in te stellen hebben we aangemerkt als een risico.

Het vorige meerjarenbeeld (over de jaren 2010 tot en met 2013), zoals opgenomen in de gemeentebegroting 2010, gaf het volgende beeld:

	(bedragen x € 1.000)				
	2010	2011	2012	2013	2014
Saldo mjb bij begroting 2010	0	-12.986	-21.799	-28.970	-33.694

In deze saldi is geen rekening gehouden met ruimte voor nieuw beleid.

Het geactualiseerde meerjarenbeeld ziet er als volgt uit:

	(bedragen x € 1.000)			
	2011	2012	2013	2014
Saldo mjb bij begroting 2010	-12.986	-21.799	-28.970	-33.694
Nieuw meerjarenbeeld	-315	-20.897	-31.179	-41.584
Verschil	12.671	902	-2.209	-7.890

Het meerjarenbeeld is voor 2011 met 12,7 miljoen euro verbeterd ten opzichte van het meerjarenbeeld opgenomen in de gemeentebegroting 2010. De belangrijkste oorzaken van de verbetering zijn:

- Een fors lager uitvallende groei van het aantal bijstandsgerechtigden (voordeel € 9,3 miljoen)
- In de meerjarenbegroting houden we in de eerste jaarschijf rekening met incidentele voordelen op rente over reserves en voorzieningen. Dit omdat over een deel van de reserves en voorzieningen geen rente hoeft te worden verstrekt omdat ze van voldoende omvang zijn. Dit voordeel wordt in het daaropvolgende jaar weer teruggedraaid. (voordeel € 2,9 miljoen)
- Minder kosten aan loon- en prijsontwikkeling (voordeel € 1,4 miljoen)
- Actualisatie budgetten bijzondere bijstand en armoedebestrijding op basis van aantal bijstandsgerechtigden (voordeel € 1,0 miljoen)
- Een deel van de vrijval op kapitaallasten die jaarlijks ontstaat bij de dienst ROEZ wordt, conform de afspraken die hierover in 1997 zijn gemaakt, aangewend voor G-kracht en het structuurplan (in totaal 922 duizend euro). Daarbovenop verwachten we in 2011 nog een extra incidentele vrijval van 400 duizend euro
- Er is een lager rentevoordeel omdat we minder kort geld kunnen inzetten voor de lange financieringsbehoefte. Dit levert een nadeel op van 800 duizend euro in 2011
- De jaarlijkse afdracht van het parkeerbedrijf aan de algemene middelen vervalt (nadeel € 0,7 miljoen euro)
- Overige ontwikkelingen (nadeel € 0,8 miljoen).

2. Uitgangspunten in het meerjarenbeeld

Om te komen tot een eenduidig meerjarenbeeld is een aantal uitgangspunten vastgesteld. Deze uitgangspunten worden in dit hoofdstuk uiteen gezet.

Algemeen

Als extra budget nodig is werkt dit kostenverhogend. Daarom wordt dit weergegeven als een negatief bedrag. Extra inkomsten en besparingen worden als positieve bedragen weergegeven. De bedragen in de verschillende jaren geven de mutatie aan ten opzichte van het voorgaande jaar. Dit betekent dat een structurele mutatie alleen in het beginjaar wordt aangegeven en dat incidentele mutaties in het daaropvolgende jaar moeten worden teruggedraaid. Alle bedragen in de tabellen zijn in duizendtallen tenzij anders wordt vermeld.

Autonome ontwikkelingen

Het uitgangspunt is dat in het meerjarenbeeld wordt aangegeven hoe de financiële ruimte zich ontwikkelt in de komende jaren bij ongewijzigd beleid van de gemeente. Alleen autonome ontwikkelingen worden in het meerjarenbeeld opgenomen. Voor autonome ontwikkelingen worden twee criteria gehanteerd:

- de ontwikkeling is, voor de gemeente, niet beïnvloedbaar bij ongewijzigd beleid;
- de (negatieve) financiële gevolgen van de ontwikkeling kunnen niet door de dienst zelf worden opgevangen, bijvoorbeeld door het verhogen van de tarieven.

Niet in het Meerjarenbeeld worden opgenomen:

- Prijsstijgingen; er wordt per dienst een nominale vergoeding verstrekt
- Organisatiekosten; deze dienen te worden bekostigd uit efficiencyverbeteringen
- PM-posten; posten die niet kwantificeerbaar zijn, kunnen niet worden meegenomen.

Nieuw beleid voorgaande jaren

In het meerjarenbeeld is de inzet van de nieuw beleidsgelden uit voorgaande jaren voor de komende jaren verwerkt.

Raming incidentele inkomsten

De rente op reserves van voldoende omvang wordt incidenteel geraamd.

Nominale ontwikkelingen

De nominale ontwikkelingen zijn gebaseerd op de CAO en een actuele schatting van de loonkosten, werkgeverslasten en inflatie. De CAO ontwikkelingen zijn gebaseerd op het principeakkoord wat de VNG 15 mei 2010 heeft gesloten met de vakbonden. Hieruit volgt de volgende nominale compensatie:

Compensatie	Percentage
CAO-verhoging	1,50%
Incidentele beloning	0,68%
Sociale lasten	0,50%
<i>Totale loonmutatie</i>	<i>2,68%</i>
<i>Prijsmutatie</i>	<i>1,75%</i>
<i>Nominale compensatie</i>	<i>2,40%</i>

OZB

Het is gebruikelijk dat de OZB stijgt met de nominale ontwikkelingen gecorrigeerd met de nacalculaties over de twee voorgaande jaren. Het stijgingspercentage OZB 2011 is zonder nacalculatie 2,4%. Dit percentage gecorrigeerd met de nacalculatie over 2009 en 2010 komt op 0,90%. De reguliere volumegroei bedraagt 1,15%.

De totale groei van de ozb-opbrengst komt hiermee op 2,05% ten opzichte van 2010 (zie ook onderstaande tabel) en ligt onder de voorlopige macronorm van 4,3%.

		2011
Reguliere tariefstijging 2011	2,40%	
Nacalculatie 2009 (3,47% i.p.v. 3,55%)	-0,10%	
Nacalculatie 2010 (0,63% i.p.v. 2,01%)	-1,40%	
Totaal tariefstijging 2011		0,90%
Reguliere volumegroei		1,15%
Totaal opbrengststijging 2011		2,05%

Algemene uitkering

De berekening van de inkomsten vanuit de algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de laatst bekende gemeentefondscirculaire van het rijk. Bij de berekening van de algemene uitkering wordt ons eigen percentage nominale ontwikkeling als uitgangspunt genomen. Door de aanvullende afspraken die het rijk met de VNG heeft gemaakt liggen de accressen (en daarmee ook de nominale ontwikkelingen en inkomsten) voor de periode 2009-2011 vast. De inkomsten vanaf 2012 zijn nog onzeker. Dit is onder andere afhankelijk van het weer in werking treden van de normeringsystematiek en van de keuzes die het komende kabinet maakt uit het pakket van bezuinigingsmaatregelen die de werkgroep Heroverwegingen op 1 april 2010 heeft gepresenteerd.

Er wordt geen rekening meer gehouden met extra uitkeringen die niet gedekt zijn door de circulaire van het gemeentefonds.

3. Verschil met het meerjarenbeeld in de gemeentebegroting 2010

De laatste meerjarenraming is opgesteld ten tijde van de begroting 2010-2013. De nu voorliggende meerjarenraming is gebaseerd op de nieuwste inzichten en wijkt dus af van vorige meerjarenraming. In dit hoofdstuk worden de belangrijkste verschillen toegelicht.

Het financiële meerjarenbeeld is verbeterd ten opzichte van het meerjarenbeeld zoals dat is opgenomen in de begroting 2010. De verschillen bedragen op totaalniveau per jaar:

	2011	2012	2013	2014
Saldo mjb bij begroting 2010	-12.986	-21.799	-28.970	-33.694
Nieuw meerjarenbeeld	-315	-20.897	-31.179	-41.584
Verschil	12.671	902	-2.209	-7.890

De afwijkingen per jaar bestaan uit de volgende onderdelen, welke achtereenvolgens zullen worden toegelicht:

	2011	2012	2013	2014
Effect voorgaand jaar	0	12.671	902	-2.210
1 Nominale compensatie	1.400	-600	-400	-300
2 Nominale compensatie belastingen	-340	-7	-7	-7
3 Rente effecten	1.984	-1.940	614	-270
4 Vrijval kapitaallasten ROEZ	400	-400	0	0
5 Parkeergarage Grote Markt Oostzijde	-687	0	0	0
6 Inkomensvoorzieningen	9.300	-6.000	700	0
7 Bijzondere bijstand en armoedebestrijding	1.044	-70	24	0
8 Uitkeringen Gemeentefonds	28	-2.829	-3.957	-5.200
9 Overige ontwikkelingen	-458	77	-86	96
Totaal verschil	12.671	902	-2.210	-7.891

1. Nominale compensatie (voordeel 1,4 miljoen euro)

De nominale compensatie voor 2011 bedraagt 2,4% (zie het onderdeel 'nominale ontwikkelingen' in hoofdstuk 2). De nominale compensatie voor de jaren 2012 en verder bedraagt 2,0%. Dit percentage is afgeleid van de prognoses van het Centraal Planbureau. Bij de begroting 2010 was dit percentage (meerjarig) vastgesteld op 2%.

Het percentage over 2010 wordt nu vastgesteld op 0,6% wat een structureel voordeel oplevert van 3,2 miljoen euro. Hiertegenover staat een nadeel als gevolg van een stijging van de nominale compensatie met 0,4% over 2011 en een hoger saldo waarover nominale compensatie dient te worden verstrekt (nadeel van 1,8 miljoen euro). Per saldo bedraagt het voordeel nog 1,4 miljoen euro.

Begin 2010 zijn de prijzen van energie voor de gemeente Groningen vastgezet (clicken). Hiermee wordt ten opzichte van voorgaand jaar een voordeel behaald. Binnen de gemeente Groningen hanteren we de systematiek van nominale compensatie. Diensten worden gecompenseerd voor loon en prijsstijgingen op basis van de Prijs overheidsconsumptie, netto materieel (IMOC). Dit is een gemiddelde stijging van de prijzen van de netto materiële consumptie van de collectieve sector (bijv. kosten voor energie, huisvesting, kantoorartikelen, uitzendkrachten, etc.). De energieprijzen vormen dus een onderdeel bij de berekeningsmethodiek van de nominale compensatie. Het voordeel op de energieaanbesteding wordt dus middels de ontwikkeling van de nominale compensatie verrekend met de diensten.

2. Nominale compensatie belastingen (nadeel 340 duizend euro)

Als gevolg van een lagere nominale compensatie over 2010 valt de opbrengst voor het jaar 2011 340 duizend euro lager uit.

3. Rente effecten (voordeel 1,984 miljoen euro)

Het voordeel op de rente effecten in 2011 van 2,0 miljoen euro wordt grotendeels verklaard door de incidenteel geraamde vrijval (voordeel van 2,9 miljoen euro) van de rente op reserves en

voorzieningen van voldoende omvang en het nadeel als gevolg van het verlagen van de ijzeren voorraad (nadeel van 800 duizend euro).

4. Vrijval kapitaallasten ROEZ (voordeel 400 duizend euro)

Bij de dienst ROEZ is jaarlijks sprake van vrijval op kapitaallasten. Deze vrijval ontstaat onder andere door het later gereedkomen van investeringen dan gepland. In 1997 is afgesproken dat een deel (922 duizend euro) van deze vrijval ingezet wordt voor G-Kracht en het Structuurplan. Het overige valt jaarlijks incidenteel vrij ten gunste van de algemene middelen. Voor 2011 wordt een incidentele vrijval van 400 duizend euro verwacht.

5. Parkeergarage Grote Markt Oostzijde (nadeel 687 duizend euro)

Bij de parkeergarage Grote Markt Oostzijde wordt van een bezettingsgraad van 35% uitgegaan. Om het eventuele risico voor het blijven "steken" op een lager percentage op te kunnen vangen is het benodigde weerstandsvermogen becijferd op 8,2 miljoen euro. Dit wordt opgevangen binnen de exploitatie van het parkeerbedrijf door met ingang van 2011 de afdracht van het Parkeerbedrijf aan het concern van 687 duizend euro te laten vervallen. Deze afdracht is in het verleden als "winstafdracht" opgelegd aan het Parkeerbedrijf.

6. Inkomensvoorzieningen (voordeel 9,3 miljoen euro)

Ten opzichte van het vorige meerjarenbeeld is het onderdeel inkomensvoorzieningen sterk verbeterd. Deze verbetering wordt veroorzaakt door verschillende componenten. Een belangrijke component is dat de Tweede Kamer in december 2009 de wet Bundeling van uitkeringen inkomensvoorziening aan gemeenten (BUIG) heeft aangenomen. Deze wet behelst de bundeling van vijf uitkeringsregelingen (WWB inkomensdeel, IOAW, IOAZ, WWIK en een deel van de Bbz) in een budget. Door de bundeling worden alle uitkeringsregelingen (met uitzondering van de WWIK) verdeeld op basis van het objectieve verdeelmodel WWB inkomensdeel. Deze herverdeling heeft een positief effect voor Groningen van 4,7 miljoen euro in 2011 en 5,1 miljoen euro vanaf 2012.

In 2009 hebben we een aanvulling aangevraagd ter compensatie van de meerjarige tekorten op het WWB inkomensdeel. Eind 2009 is ons voor drie jaar (2009-2011) een meerjarig aanvullende uitkering (MAU) toegekend. In het meerjarenbeeld 2010-2013 werd rekening gehouden met meerjarige tekorten. Als gevolg hiervan werd voor de periode na 2011 eveneens rekening gehouden met een aanvulling MAU. Door invoering van de wet BUIG met ingang van 2010 is ook de grondslag voor de MAU gewijzigd. Om te berekenen of er sprake is van een budgettekort worden na de bundeling de uitgaven en ontvangsten op grond van de gehele gebundelde uitkering betrokken. Op basis van deze gewijzigde grondslag is er geen sprake meer van meerjarige tekorten waardoor er geen beroep op de MAU kan worden gedaan. In het meerjarenbeeld is dan ook geen rekening meer gehouden met een opbrengst vanuit de MAU na 2011.

Een andere belangrijke component van het verschil wordt veroorzaakt door conjuncturele ontwikkelingen. In 2009 werd in eerste instantie uitgegaan van een toename van het aantal bijstandsklanten met 800. Doordat de economische crisis zich minder sterk heeft laten gelden dan eerder was voorzien is de toename aanmerkelijk lager uitgevallen. De toename in 2009 van het aantal bijstandsklanten in Groningen bedraagt 277 (3,8%). Landelijk bedroeg de toename 8,5%.

In oktober 2009 hielden we rekening met een toename van 1.400 klanten in 2010 waarna het aantal klanten in de daaropvolgende jaren stabiel bleef. Nu wordt in 2010 rekening gehouden met een toename van 600 klanten, in 2011 een toename van 100 klanten en voor 2012 wordt rekening gehouden met een daling van 100 klanten. Deze raming is wel met enige onzekerheid omgeven. De dienst SOZAWE heeft enkele scenario's voor de ontwikkeling van het aantal bijstandsklanten opgesteld:

Scenario:	Effect in 2011 (in mln euro's)	Toename aantal klanten in 2010
I (ongunstig)	+ 5,0	900
II (meest realistisch)	+ 9,3	600
III (gunstig)	+ 12,1	400

In scenario I, het ongunstige scenario, wordt er vanuit gegaan dat de bijstandsontwikkeling in Groningen overeen stemt met de landelijke ontwikkeling (waar de ontwikkeling momenteel nog gunstiger is dan landelijk) en een toename van 900 bijstandsklanten. In scenario III, het meest gunstige scenario, wordt er vanuit gegaan dat de bijstandsontwikkeling in Groningen zich beter blijft ontwikkelen dan landelijk en wordt een stijging van 400 bijstandsklanten verwacht in 2010. Het scenario dat verwerkt is in het voorliggende meerjarenbeeld 2011-2014 is scenario II. In dit scenario wordt er vanuit gegaan dat de ontwikkeling van de bijstand in Groningen overeen stemt met de landelijke ontwikkeling en wordt een stijging van 600 klanten verwacht in 2010. Op basis van aantallen prognoses naar aanleiding van het eerste kwartaal 2010 en een relatieve verslechtering van de bijstandsontwikkeling ten opzichte van landelijk (in 2009 was de ontwikkeling in Groningen, ten opzichte van landelijk, gunstiger dan in de eerste maanden van 2010) wordt dit scenario als het meest realistische scenario beschouwd.

De laatste component die de verbetering verklaart betreft de verdere stijging van ons aandeel in het macrobudget.

Per saldo zorgen al deze componenten ervoor dat we een negatief resultaat van 0,1 miljoen euro verwachten in 2011 op de inkomensvoorzieningen. In het meerjarenbeeld 2010-2013 werd nog uitgegaan van een tekort van 9,4 miljoen euro in 2011. Dit leidt tot een verbetering in het huidige meerjarenbeeld met 9,3 miljoen euro.

7. Bijzondere bijstand en armoedebestrijding (voordeel 1,044 miljoen euro)

Op basis van bestaand beleid worden de budgetten voor de bijzondere bijstand nagecalculeerd op basis van het volume. Er is een directe relatie met de algemene uitkering.

8. Uitkeringen gemeentefonds (voordeel 28 duizend euro)

De raming van de inkomst vanuit de algemene uitkering voor het jaar 2011 is nagenoeg gelijk aan de raming bij het meerjarenbeeld 2010-2013. In 2011 wordt een lager aantal bijstandontvangers verwacht, dit levert een nadeel op van 1,5 miljoen euro. Hier tegenover staat het niet doorgaan van de verwachte verhoging van de ABP premie. In het meerjarenbeeld 2010-2013 hadden we er rekening mee gehouden dat dit extra lasten zou opleveren. Nu de verhoging van de premie niet door gaat levert dit een voordeel van 1,5 miljoen euro op. Per saldo blijft de raming voor 2011 nagenoeg gelijk. Het nadeel vanaf 2012 wordt veroorzaakt door het opnemen van een korting op het gemeentefonds van jaarlijks 4 miljoen euro, oplopend tot 20 miljoen euro in 2016.

9. Overige ontwikkelingen (nadeel 458 duizend euro)

De overige ontwikkelingen bestaan uit onontkoombare tegenvallers en meevallers van de verschillende diensten.

Bijlage

Toelichting op de categorieën

Het meerjarenbeeld is opgebouwd uit verschillende onderdelen. In dit hoofdstuk wordt per onderdeel een toelichting gegeven op de nieuwe ontwikkelingen.

Het onderstaande overzicht laat de ontwikkeling van de verschillende categorieën in het meerjarenbeeld 2011 -2014 zien. De bedragen in 2011 zijn de mutaties ten opzichte van de gemeentebegroting 2010. In de volgende jaren zijn de bedragen steeds mutaties ten opzichte van het jaar ervoor. De categorieën worden hieronder afzonderlijk weergegeven en toegelicht.

		2011	2012	2013	2014
	Saldo Meerjarenbeeld voorgaand jaar	0	-315	-20.897	-31.179
1.	Autonome ontwikkelingen	-2.044	-3.790	-3.752	-3.730
2.	Rente-effecten	-1.097	-2.589	299	-57
3.	Diensten	148	-3.436	-1.573	-618
4.	Uitkeringen Gemeentefonds	1.156	-7.767	-4.557	-5.300
5.	Dekking BCF/Schone lei	-631	-400	-400	-400
6.	Bezuinigingen	0	0	0	0
7.	Terugramen incidentele dekking	-26.526	0	0	0
8.	Budgetten nieuw beleid	28.678	-2.600	-300	-300
	Saldo Meerjarenbeeld	-315	-20.897	-31.179	-41.584

Ad 1 Autonome ontwikkelingen

Autonome ontwikkelingen	2011	2012	2013	2014
Terugloop kapitaallasten:	190	180	187	177
Nominale compensatie	-3.400	-5.500	-5.500	-5.500
Belastingen	1.166	1.530	1.561	1.593
Autonome ontwikkelingen	-2.044	-3.790	-3.752	-3.730

Terugloop kapitaallasten (voordeel 190 duizend euro)

Met 'terugloop kapitaallasten' wordt bedoeld de structurele vermindering van kapitaallasten als gevolg van jaarlijks afnemende rentebetalingen (bij lineaire afschrijvingen), na afloop van de afschrijvingsperiode beschikbaar komende afschrijvingsbedragen en de beschikbaar komende annuïteit na de afschrijvingsperiode. De budgettaire verantwoordelijkheid voor routine-investeringen ligt volledig bij de diensten. Dit betekent dat de terugloop van de kapitaallasten van de routine-investeringen bij de diensten blijft en dat er geen bedragen meer worden verstrekt voor nieuwe routine-investeringen. De in het meerjarenbeeld opgenomen terugloop, van 190 duizend euro voor 2011, betreft dus alleen terugloop van kapitaallasten voor investeringen in het kader van nieuw beleid.

Nominale compensatie (nadeel 3,4 miljoen euro)

De diensten worden door het concern jaarlijks gecompenseerd voor ontwikkelingen als gevolg van de wijzigingen in de lonen en prijzen. De compensatie geschiedt op basis van een systeem van nominale bijstelling. De loonkostenmutatie bestaat uit de effecten van de CAO voor gemeenteambtenaren, sociale lastenmutatie en incidenteel loon, beperkt tot 0,68%. De prijsmutatie is gebaseerd op de prijsmutatie materiële overheidconsumptie. Bij de compensatie wordt rekening gehouden met de loon- en prijsgevoeligheid van de dienstbegrotingen.

De nominale compensatie bestaat uit drie onderdelen. Ten eerste de uitkomst van de definitieve compensatie over het jaar 2009. Ten tweede de actualisatie van de nominale compensatie over 2010. En ten slotte de berekening van de nominale compensatie voor de jaren 2011 en verder. Deze drie onderdelen zorgen per saldo voor een nadeel van 3,4 miljoen euro in 2011.

Belastingen (voordeel 1,166 miljoen euro)

Bij de stijging van de belasting tarieven is uitgegaan van 2,4% conform het percentage van de nominale compensatie voor 2011 en verder. Rekening houdend met de nacalculatie over 2009 en 2010 komt het stijgingspercentage voor 2011 uit op 0,90%.

Op basis van rekeningresultaten uit de jaren 2007 en 2008 blijkt dat we jaarlijks rekening kunnen houden met een stijging van de ozb-opbrengsten van 550 duizend euro in verband met groei van de stad. Per saldo levert dit een hogere belasting opbrengst op van 1,2 miljoen euro in 2011.

Ad 2. Rente-effecten

Wij gaan er vanuit dat de korte rente de komende periode laag blijft. Ook de lange rente blijft constant ten opzichte van 2010. De opslagen op lange leningen zijn reeds afgenomen maar door stijging van de rente, is slechts een geringe daling van het rentepercentage op lange leningen zichtbaar. Dit geeft het volgende beeld:

Meerjarenbeeld Concern Treasury	2011	2012	2013	2014
Totaal lang vermogen Concern Treasury	-120	271	299	-57
Totaal kort vermogen Concern Treasury	133	0	0	0
ROP	0	0	0	0
Rente exploitatie diensten (rekening-courant)	-77	0	0	0
Rente afdracht R&V (voldoende omvang)				
- stelpost 2010	-3.097	0	0	0
- incidentele stelpost 2011	2.860	-2.860		
Mismatchfinanciering	-796	0	0	0
Totaal	-1.097	-2.589	299	-57

Dit beeld komt tot stand op basis van de volgende rentepercentages:

Gehanteerde rentepercentages	2010	2011
Rente langlopende leningen	4,40%	4,35%
Rente reserves en voorzieningen	2,25%	2,25%
ROP	3,75%	3,75%
Exploitatie credit	1,35%	1,35%
Exploitatie debet	3,60%	3,60%
Rekening courant faciliteit	1,25%	1,40%

De percentages van 2011 worden ook toegepast op de volgende jaren.

Lang vermogen (nadeel 120 duizend euro)

De opbrengst van de verkoop van Essent die gestort is in de reserve RSP (Regio Specifiek Pakket), telt niet mee in de berekening van het ROP. Doordat het geld wel beschikbaar is voor de eigen financiering levert dit een voordeel op bij lang vermogen, bestaande uit het verschil tussen de vergoeding over de reserve en de vergoeding die over extern lang vermogen zou moeten worden betaald. Dit is conform de werkwijze voor 2010 en leidt dus niet tot een verschil. In 2011 wordt een lagere opbrengst van 120 duizend euro verwacht ten opzichte van 2010. In 2012 en 2013 wordt een voordeel verwacht dat ontstaat doordat oude (langlopende) leningen aflopen en hiervoor nieuwe langlopende leningen worden aangetrokken met een lager rentepercentage.

Kort vermogen (voordeel 133 duizend euro)

Het saldo bij kort vermogen betreft het verschil tussen wat Concern Treasury aan rentevergoedingen ontvangt van en betaalt aan externen (waaronder banken) en wat zij in rekening brengt bij en betaalt aan de diensten. Het saldo verbetert ten opzichte van 2010 met 133 duizend euro.

ROP

Er is sprake van concernfinanciering welke uitgevoerd wordt door Concern Treasury. Concern Treasury maakt gebruik van het renteomslagpercentage (ROP) om de kosten van de kapitaalverstrekkingen aan de diensten toe te rekenen. Het ROP is een weergave van de gemiddelde rentekosten van de leningenportefeuille van Groningen. Er vindt voor 2011 geen mutatie plaats in het ROP. Hierdoor treedt er geen financieel effect op in 2011.

Rente exploitatie diensten (nadeel 77 duizend euro)

Voor de diensten fungeert Concern Treasury als bank via de rekening courant. Gemiddeld hebben de diensten meer tegoeden dan tekorten en behalen dus een positief resultaat op hun rekening courant. We verwachten ten opzichte van 2010 een daling van deze opbrengst van 77 duizend euro. Dit effect doet zich verdeeld over de diensten voor.

Stelpost rente reserves en voorzieningen (nadeel 237 duizend euro)

Bij de reserves die van voldoende omvang zijn, wordt de rentevergoeding niet toegevoegd aan de reserve maar vloeit terug naar de algemene middelen. In het meerjarenbeeld houden we alleen in de eerste jaarschijf rekening met deze opbrengst, omdat deze post wegvalt zodra de reserves worden ingezet. Eerst wordt dan ook de stelpost vanuit 2010 teruggedraaid (3.097 duizend euro). Dit betreft de incidentele bezuinigingsmaatregel om geen rente aan reserves toe te voegen. Vervolgens wordt de stelpost van 2011 opgevoerd (2.860 duizend euro). Uit de inventarisatie die naar aanleiding van de bezuinigingsmaatregel is uitgevoerd, is gebleken dat veel reserves op niveau zijn. Hierdoor blijft deze stelpost ook in 2011 hoog. In 2012 wordt deze post weer teruggedraaid.

Mismatchfinanciering (nadeel 796 duizend euro)

In principe wordt aan de korte financieringsbehoefte voldaan door kort geld aan te trekken (zoals banktegoed). Als er een langere financieringsbehoefte is, wordt deze met lang geld gedekt (bijvoorbeeld een langlopende lening). Een gedeelte van de kortlopende financieringsmiddelen is echter altijd aanwezig, de zogenoemde ijzeren voorraad. Omdat deze ijzeren voorraad aan korte middelen altijd beschikbaar is, kan deze ingezet worden voor de lange financieringsbehoefte. Kort geld wordt dan voor lange financiering gebruikt. Dit noemen wij mismatchfinanciering.

Omdat de rente op kort geld afwijkt van de rente op lang geld levert de mismatchfinanciering een resultaat op. Dit resultaat is afhankelijk van het verschil tussen het rentepercentage lang en kort geld (spread genoemd) en van de omvang van de ijzeren voorraad.

Het verschil tussen de lange rente (4,35%) en de korte rente (1,40%) bedraagt 2,95%. Bij de begroting 2010 is de ijzeren voorraad incidenteel voor 2010 en 2011 op 41 miljoen euro gesteld. Uit berekeningen van Concern Treasury blijkt dat de ijzeren voorraad al in 2011 terug moet worden gebracht tot het oorspronkelijke niveau van 16,79 miljoen euro (als gevolg van het intensiever inzetten van het participatie budget kan deze niet meer worden meegenomen in de ijzeren voorraad; bovendien zijn de gemiddelde tegoeden van de diensten naar beneden bijgesteld).

Het voordeel dat ontstaat doordat voor een bedrag van 16,79 miljoen euro kort geld kan worden gebruikt in plaats van lang geld komt op 495 duizend euro (2,95% van 16,79 miljoen euro). Dit is 796 duizend euro minder dan in 2010.

Ad 3. Diensten

Onderstaande tabel geeft een overzicht van alle ontwikkelingen bij de verschillende diensten. Alle ontwikkelingen worden vervolgens toegelicht. Alle nieuwe ontwikkelingen ten opzichte van het meerjarenbeeld 2010-2013 zijn in rood aangegeven.

Diensten	2011	2012	2013	2014
DIA				
Verkiezingen	-294			
Loket Hoogkerk	-69			
Crisismanagement	-30			
Rijbewijzen	pm			
HVD				
Bijdrage H&OG ivm groei inwonertal	-50	-50	-50	-50
versterkt pensioen/ FLO/ levensloop	-354	534	411	315
Elektronisch kinddossier (vanuit GF)	-45			
Lijkschouwing bij euthanasie	-15			
MD				
Afbouwregeling overwerk	38	38	38	38
OCSW				
Ontwikkeling vanuit AU	83	19		
Statuswijziging Zernikecollege (OHV)			-300	
RO/EZ				
Vrijval kapitaallasten ROEZ	400	-400		
Monumentencommissie	-25			
Parkeergarage Grote Markt Oostzijde	-687			
SOZawe				
Aantal bijstandsccliënten	256	-40		
Bijzondere Bijstand - korting	-730			
actualisatie armoedebestrijding	290	14	24	
actualisatie formatie	265	-44		
Taakmutaties	527	65		
Ontwikkeling WWB/ IOAW/ IOAZ/ BBZ en WWIK	4.300	-2.700	700	
BD				
EGG-verkoop	-272	-272	-272	-272
Dividend Enexis	-570			
Rente lening Enexis			-1.500	
Rente reservering vrijwaringen en garanties Enexis	-500			
Resterende dekking raamwerk RegioRail	1.800			
CONCERN				
Areaaluitbreiding RO/EZ en MD	-462	-480	-499	-519
Areaaluitbreiding OCSW / HVD	-115	-119	-124	-129
Terugraming incidentele vrijval areaaluitbreiding OCSW/HVD 2010	-418			
Personeelsstop	-1.500			
quick wins bezuinigingen	-1.675			
Totaal diensten	148	-3.436	-1.573	-618

DIAVerkiezingen (nadeel 294 duizend euro)

Met ingang van 2009 is de jaarlijkse dotatie aan de reserve Verkiezingen structureel verhoogd van 200 duizend euro naar 345 duizend euro. Tot deze verhoging is besloten in verband met de wijziging van het verkiezingsproces (terugkeer stembiljetten, invoering stempas) en daarbij de verwachting van hogere kosten. De kosten van de Europese verkiezingen zijn hoger uitgevallen dan begroot. De overschrijding betreft voornamelijk de meerkosten voor de inrichting van stemlokalen en de personele meerkosten voor de uitslagverwerking.

Met ingang van 2010 is het aantal stembureauleden uitgebreid van vier naar vijf. Daarnaast brengt de centrale inzameling van de verkiezingsbescheiden op de verkiezingsavond extra kosten met zich mee. Dit betekent dat de huidige jaarlijkse dotatie van 345 duizend euro aan de reserve Verkiezingen niet voldoende is en structureel moet worden opgehoogd met 155 duizend euro naar 500 duizend euro. Daarnaast vindt in de periode 2011 t/m 2014 een jaarlijkse inhaalslag van 139 duizend euro plaats om het niveau van de reserve structureel van voldoende omvang te laten zijn.

Correctie meeropbrengst bezuinigingen belastingen (nadeel 69 duizend euro)

In 2009 heeft de raad besloten het loket Hoogkerk open te houden. En de dekking van de extra kosten van 80 duizend euro als bezuiniging aan de DIA op te leggen. Binnen de DIA was destijds 69 duizend euro als meeropbrengst bezuiniging belastingen beschikbaar. En 11 duizend euro kon binnen de budgetten van de DIA worden opgelost.

In het meerjarenbeeld 2010 is echter alleen de meevaller van 69 duizend euro als voordeel ingeboekt en is de taakstelling bij de DIA niet verlaagd. De taakstelling bij de DIA wordt alsnog gecorrigeerd. De resterende 11 duizend euro kan binnen de budgetten van de DIA worden bezuinigd.

Crisismanagement (nadeel 30 duizend euro)

Bij grote en kleinschalige calamiteiten binnen de gemeente Groningen kan worden besloten om het Centrale Registratie en Informatie Bureau (CRIB) in werking te stellen. De kosten voor de piketregeling en het inrichten van het CRIB bedragen bij de DIA op jaarbasis 30 duizend euro.

Rijbewijzen

Het kabinet heeft een wetsvoorstel in voorbereiding om het maximum tarief voor afgifte van rijbewijzen op € 36 te stellen. Het is nog niet bekend wanneer dit maximum tarief ingaat. Het huidige tarief voor rijbewijzen bij de gemeente Groningen is € 61,50 (incl. € 9,50 rijksleges.) Bij een maximum tarief van € 36 (incl. rijksleges) betekent dit voor de gemeente Groningen een inkomensderving van circa 450 duizend euro op jaarbasis. Het is nog onzeker of dit wetsvoorstel wordt aangenomen. We merken dit aan als een risico.

HVDBijdrage H&OG ivm groei inwonertal (nadeel 50 duizend euro)

De bijdrage van de Gemeente Groningen aan de H&OG is gebaseerd op het aantal inwoners. De stijging van het aantal inwoners is naar boven bijgesteld. Dit betekent dat ook de groei van de bijdrage (jaarlijks 50 duizend euro) naar boven wordt bijgesteld.

FLO/ Levensloop (nadeel 354 duizend euro)

Per 1 januari 2006 is de FLO regelingen afgeschaft (voor nieuwe medewerkers) en is een (overgangs)regeling voor het zittende personeel gemaakt. In deze regeling wordt levensloop opgebouwd die in de periode van het 59ste tot het 62ste levensjaar uitkering voor levensonderhoud moet geven. Uit herberekeningen blijkt dat de kosten op korte termijn (in 2011) 354 duizend euro hoger zijn dan beschikbaar gesteld, maar dat op langere termijn de kosten sneller afnemen.

Elektronisch kinddossier (nadeel 45 duizend euro)

In de jaren 2008-2011 wordt jaarlijks 5 miljoen euro structureel aan het gemeentefonds toegevoegd voor het elektronisch kinddossier. Voor Groningen betekent dit een jaarlijkse toevoeging van 45 duizend euro (voor de jaren 2008-2011) die wordt verrekend met de HVD.

Lijkschouwing bij euthanasie (nadeel 15 duizend euro)

De GGD voert diverse forensische taken uit. Eén daarvan is lijkschouwing. Een lijkschouwing vindt plaats op grond van de Wet op de lijkbezorging en in het geval van euthanasie de Wet toetsing levensbeëindiging. De kosten voor werkzaamheden van de gemeentelijke lijkschouwer komen ten laste van de gemeente waar de lijschouw plaatsvindt. Tot 31 december 2009 betaalde het ministerie van Justitie de GGD een vergoeding. Met ingang van 1 januari 2010 is hiervoor een bedrag overgeheveld naar het gemeentefonds (€ 2.900), de geschatte kosten voor de stad bedragen 15 duizend euro.

MD

Afbouwregeling overwerk (voordeel 38 duizend euro)

In verband met het vele overwerk is 'werken met onregelmatige tijden (ort)' ingevoerd. Dit leidt tot inkomensverlies voor de betreffende medewerkers. Dit leidt tot extra kosten van 750 duizend euro verspreid over 4 jaar. Hiervan komt 50% ten laste van de afvalstoffenheffing. De andere 50% komt ten laste van beheer openbare ruimte en bedrijfsafval.

De meeste kosten hebben zich voor gedaan in 2010 (300 honderd duizend euro) en lopen jaarlijks af met 75 duizend euro. De helft van de kosten komt ten laste van het financieel meerjarenbeeld evenals de jaarlijkse afloop. Daarmee komt in totaal 375 duizend euro, over de periode 2010 - 2014 ten laste van het financieel meerjarenbeeld.

OCSW

Ontwikkeling vanuit algemene uitkering (voordeel 83 duizend euro)

Dit betreft een technische correctie op middelen die eerder in het meerjarenbeeld zijn verantwoord. In het gemeentefonds zaten voor 2010 middelen (83 duizend euro) voor de aanpak van kindermishandeling. Deze middelen zijn verrekend met OCSW. Vanaf 2011 zijn hiervoor geen middelen meer opgenomen in het gemeentefonds en vervalt de bijdrage aan OCSW. Het effect op het meerjarenbeeld is hierdoor per saldo 0.

Statuswijziging Zernikecollege voor onderwijshuisvesting (nadeel 300 duizend euro)

Het Zernikecollege is voor een deel gehuisvest in Haren via een dislocatie. Wijzigingen in de wetgeving zorgen ervoor dat per 1 augustus 2013 de dislocatie moet zijn omgezet in een nevenvestiging. Op 1 januari 2010 zal het aantal leerlingen van het Zernikecollege in Haren volgens de concept-notitie huisvesting openbaar onderwijs van de gemeente Groningen 1479 bedragen. Het bedrag dat de gemeente Groningen voor dit aantal leerlingen via de algemene uitkering ontvangt, bedraagt ongeveer 770 duizend euro¹. De declaratie van Haren bedraagt ongeveer 450 duizend euro. Het financiële voordeel voor Groningen bedraagt daarmee ongeveer 300 duizend euro. Dit voordeel valt weg bij omzetting van de dislocatie in een nevenvestiging. Het nadeel bedraagt dan 300 duizend euro (bij fixatie van het aantal leerlingen op 2010). Wettelijk is de omzetting verplicht in 2013. Het nadeel is dan ook vanaf 2013 verwerkt in het meerjarenbeeld.

ROEZ

Vrijval kapitaallasten ROEZ (voordeel 400 duizend euro)

Bij de dienst ROEZ is jaarlijks sprake van een vrijval van kapitaallasten. In 1997 is afgesproken dat een deel (922 duizend euro) van deze vrijval ingezet wordt voor G-Kracht en het Structuurplan. Het

¹ Gebaseerd op de uitkeringsfactor uit de maartcirculaire 2009.

overige valt jaarlijks incidenteel vrij ten gunste van de algemene middelen. Voor 2011 wordt een incidentele vrijval van 400 duizend euro verwacht.

Monumentencommissie (nadeel 25 duizend euro)

Per 1 januari 2009 is de monumentenwet op een aantal onderdelen gewijzigd. Hierdoor wordt de rol van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed ingeperkt en moet een gemeente een aparte monumentencommissie hebben. Afgelopen jaar is deze commissie samengesteld. In eerste instantie werd er vanuit gegaan dat deze commissie bekostigd kon worden uit de bouwleges. Monumentenvergunningen zijn echter vrijgesteld van leges. Dit levert een nadeel op van 25 duizend euro per jaar.

Parkeergarage Grote Markt Oostzijde (nadeel 687 duizend euro)

Bij de parkeergarage Grote Markt Oostzijde wordt van een bezettingsgraad van 35% uitgegaan. Om het eventuele risico voor het blijven "steken" op een lager percentage op te kunnen vangen is het benodigde weerstandsvermogen becijferd op 8,2 miljoen euro. Dit wordt opgevangen binnen de exploitatie van het parkeerbedrijf door met ingang van 2011 de afdracht van het Parkeerbedrijf aan het concern van 687 duizend euro te laten vervallen. Deze afdracht is in het verleden als "winstafdracht" opgelegd aan het Parkeerbedrijf.

SOZawe

Bijzondere bijstand en armoedebestrijding (totaal voordeel 81 duizend euro)

Op basis van bestaand beleid wordt met Sozawe de bijzondere bijstand en de formatie nagecalculeerd op basis van volume. Dit gebeurt ook voor armoedebestrijding. Het huidige meerjarenbeeld gaat uit van een lagere groei van het aantal klanten dan het meerjarenbeeld ten tijde van de begroting 2010-2013. Hierdoor ontvangt Groningen minder vanuit het gemeentefonds, deze korting wordt doorgegeven aan Sozawe.

Taakmutaties (voordeel 527 duizend euro)

Dit betreft een technische correctie op de taakmutaties armoedebestrijding, schuldhulpverlening en ketensamenwerking W&I uit de meicirculaire 2008. Armoedebestrijding en schuldhulpverlening betreffen incidentele gelden vanuit het gemeentefonds die hier teruggedraaid worden. Voor ketensamenwerking Werk & Inkomen wordt het gemeentefonds gekort. Deze korting wordt doorgegeven aan SOZawe. De raming van het gemeentefonds wordt met dezelfde bedragen verlaagd, per saldo hebben deze mutaties dus geen effect op het meerjarenbeeld.

Ontwikkeling WWB/ IOAW/ IOAZ/ Bbz en WWIK (voordeel 4,3 miljoen euro)

Ten opzichte van het vorige meerjarenbeeld is het onderdeel inkomensvoorzieningen sterk verbeterd (4,3 miljoen euro). Deze verbetering wordt veroorzaakt door verschillende componenten. Voor een uitgebreide toelichting wordt verwezen naar onderdeel vijf van hoofdstuk drie (blz. 6), waar het verschil met het vorige meerjarenbeeld wordt gegeven.

Bestuursdienst

EGG-verkoop (nadeel 272 duizend euro)

Door de verkoop van het Energiebedrijf aan het EGD is vanaf 1992 in de begroting van de gemeente Groningen een nominale afdracht weggevallen. Bij de verkoop is de opbrengst in een reserve gestort waaruit jaarlijks een bedrag wordt onttrokken ter compensatie van het vervallen van de nominale afdracht. In het meerjarenbeeld wordt jaarlijks een aanvullend bedrag van € 272.000 structureel negatief opgenomen ter afbouw van de nominale afdracht. Deze jaarlijkse afbouw van de nominale afdracht wordt tot 2017 in het meerjarenbeeld opgenomen en is gebaseerd op een vastgelegde berekening.

Enexis (nadeel 1,070 miljoen euro)

In het meerjarenbeeld 2010-2013 hebben we de volgende posten opgenomen: het dividend van Enexis in 2010 (570 duizend euro), de rente in verband met de reservering vrijwaringen en garanties Enexis (500 duizend euro) en de rente lening Enexis 2010-2012 (1,5 miljoen euro).

Bij het opstellen van de begroting 2010 werd duidelijk dat de directe verkoopopbrengst van onze Essent aandelen circa 10 miljoen euro lager zou uitpakken dan eerder verwacht, omdat het onderdeel EPZ (oa kerncentrale Borsele) niet verkocht kon worden. Daarom is bij de begroting 2010 besloten de jaarlijkse rente- dividendinkomsten die betrekking hebben op Essent, Essent Milieu, Enexis en EPZ die nog niet zijn opgenomen in het meerjarenbeeld, in te zetten voor de resterende dekking van het Raamwerk RegioRail.

Het gaat om de volgende posten:

- Dividend Enexis;
- Rente lening Enexis;
- Rente reserveringen vrijwaringen en garanties Enexis;
- Dividend Essent Milieu
- Dividend energiebedrijf EPZ

Resterende dekking raamwerk RegioRail (voordeel 1,8 miljoen euro)

De resterende middelen, die beschikbaar zijn gekomen na de verkoop van Essent zijn bij de begroting 2010 ingezet ter financiering van het raamwerk RegioRail. Deze incidentele inzet van 1,8 miljoen euro in 2010 wordt hier teruggedraaid.

Concern

Areaaluitbreiding² (totaal nadeel 995 duizend euro)

Jaarlijks wordt rekening gehouden met areaaluitbreiding voor sport, welzijnsvoorzieningen, recreatiegebieden, scholen en brandweer (in totaal 577 duizend euro in 2011). Daarnaast wordt in 2011 de incidentele vrijval in 2010 van 418 duizend euro teruggedraaid.

Personeelsstop (nadeel 1,5 miljoen euro)

Bij de begroting 2010 is een incidentele inkomst geraamd van 1,5 miljoen euro in 2010 vanuit de personeelsstop. De incidentele inkomst vanuit de personeelsstop 2010 wordt hier teruggedraaid. In het bezuinigingspakket dat is opgesteld voor 2011-2014, zitten voorstellen om vanaf 2011 op personeelskosten te besparen.

Quick wins bezuinigingen (nadeel 1,675 miljoen euro)

Bij de begroting 2010 is incidenteel een inkomst van 1,675 miljoen euro geraamd in 2010 vanuit maatregelen opgenomen in de groslijst concernbezuinigingen 2011-2014 (zogenaamde quick wins). Deze incidentele inkomst wordt hier teruggedraaid.

² Deze post maakt onderdeel uit van het voorstel over het bezuinigingspakket 2011-2014

Ad 4. Uitkeringen gemeentefonds

Uitkeringen Gemeentefonds	2011	2012	2013	2014
Totaal uitkeringen Gemeentefonds	1.156	-7.767	-4.557	-5.300

De raming van de inkomst vanuit het gemeentefonds is voor het jaar 2011 nagenoeg ongewijzigd gebleven ten opzichte van de raming opgenomen in het meerjarenbeeld 2010-2013. Dit als gevolg van de gemaakte afspraken tussen Rijk en VNG over de periode 2009-2011. In deze periode zijn de inkomsten vanuit het gemeentefonds min of meer 'bevroren'. Hierdoor verwachten we nog steeds een stijging van de algemene uitkering met 1,2 miljoen euro in 2011 ten opzichte van het jaar 2010. Een lagere groei van het aantal bijstandsontvangers levert een nadeel op van 1,5 miljoen euro in 2011, maar dit nadeel wordt teniet gedaan door het niet doorgaan van een verhoging van de ABP premie (de gereserveerde middelen hiervoor hoeven niet te worden ingezet nu de premieverhoging niet doorgaat). De dekkingsgraad van het ABP ligt nog wel onder de norm, afhankelijk van de verdere ontwikkeling van de dekkingsgraad lopen we hier wel een risico.

Het nadeel in 2012 en verder wordt verklaard door de negatieve doorwerking vanuit de meicirculaire 2009 en het opnemen van een korting op het gemeentefonds (als gevolg van de rijksbezuinigingen) van olopend 4 miljoen per jaar vanaf 2012 tot structureel 20 miljoen in 2016.

Ad 5. Dekking BTW-compensatiefonds (BCF)

Dekking BCF/Schone lei	2011	2012	2013	2014
Dekking BCF	-400	-400	-400	-400
Schone lei: inzet vrijval kapitaallasten	134	13	75	10
Schone lei: vrijval kapitaallasten OCSW	-121			
Schone lei: vrijval kapitaallasten ROEZ	-13	-13	-75	-10
Schone Lei terugdraaien voorgaand jaar	-221			
Afkoop huurgarantie Noorderlicht	-10			
Totaal dekking BCF/schone lei	-631	-400	-400	-400

De budgetten voor nieuw beleid zijn in 2004 naar beneden bijgesteld in verband met de invoering van het BCF. De BTW vormt voor gemeenten geen kostenfactor meer omdat deze gecompenseerd wordt vanuit het BCF. De bestedingen zijn dus ook lager doordat deze nu exclusief BTW zijn. Bij deze post gaat het om de verlaging van de structurele middelen nieuw beleid. Momenteel loopt er een onderzoek door de Belastingdienst naar de gedeclareerde BTW. Zodra dit onderzoek is afgerond en de jaarlijkse BTW declaratie stabiel blijft zullen we met een nader voorstel komen om deze post definitief af te handelen.

Bij de rekening 2002 is in het kader van 'Schone lei' € 8,6 miljoen euro beschikbaar gesteld voor het afboeken van geactiveerde tekorten (6,9 miljoen euro) en het tekort door het verminderen van de afschrijvingstermijn van scholen. Dit leidt tot lagere kapitaallasten bij RO/EZ en OCSW. De vrijval wordt met ingang van 2008 voor € 400.000 ingezet voor de bezuinigingen. De werkelijke vrijval is de komende jaren hoger dan de inzet bij de bezuinigingen. Het deel boven het voor de bezuinigingen ingezette bedrag valt incidenteel vrij.

Ad. 6 Bezuinigingen

Er is een groslijst aan bezuiningsmogelijkheden voor de periode 2011-2014 opgesteld. Uit deze lijst moeten nog keuzes worden gemaakt welke maatregelen worden ingevoerd. In het voorliggend meerjarenbeeld is nog geen rekening gehouden met de opbrengsten uit dit bezuiningspakket.

Ad. 7 Terugramen incidentele dekking

Incidentele dekking	2011	2012	2013	2014
Vrijval ISV-middelen	-400			
Inzet rekeningresultaat 2009	-21.100			
Inzet meeropbrengst OZB 2009	-146			
Inzet overschot onvoorzien 2009	-280			
Inzet buffer rekening 2008	-2.200			
Inzet saldo 2007-2010	-2.400			
Totale (terugraming) incidentele dekking	-26.526	0	0	0

Vrijval ISV-middelen (nadeel 400 duizend euro)

Bij de begroting 2010 is incidenteel 400 duizend euro ingezet vanuit een onderbesteding op de ISV middelen. Deze incidentele inzet wordt in 2011 teruggedraaid.

Inzet rekeningresultaat 2009 (nadeel 21,1 miljoen euro)

Bij de begroting 2010 is incidenteel 21,1 miljoen euro ingezet vanuit het verwachte rekeningsresultaat 2009. Deze incidentele inzet wordt in 2011 teruggedraaid.

Inzet meeropbrengst OZB 2009 en overschot onvoorzien 2009 (nadeel 426 duizend euro)

Bij de begroting 2010 zijn incidenteel de meeropbrengst OZB 2009 (146 duizend euro) en het overschot op de post onvoorzien (280 duizend euro) ingezet voor respectievelijk de opening van het wijkservicecentrum Lewenborg en extra middelen voor het Ebbingekwartier en Eurosonic/Noorderslag. Deze incidentele inzet wordt in 2011 teruggedraaid.

Inzet buffer rekening 2008 (nadeel 2,2 miljoen euro)

Uit het rekeningsresultaat 2008 was nog 3,7 miljoen euro beschikbaar voor de begroting 2010. Daarvan is 1,5 miljoen euro via het amendement rekeningsresultaat onderwijshuisvesting bestemd voor de reserve onderwijshuisvesting. Het resterende bedrag (2,2 miljoen euro) is ingezet voor de begroting 2010. Deze incidentele inzet wordt in 2011 teruggedraaid.

Inzet saldo 2007-2010 (nadeel 2,4 miljoen euro)

In het financieel meerjarenbeeld 2007-2010 was rekening gehouden met een tekort van 2,4 miljoen euro in 2010. In de jaren 2007, 2008 en 2009 is het jaarlijks het positieve saldo vanuit het desbetreffende meerjarenbeeld gestort in de AER zodat hiermee het tekort in 2010 gedekt kon worden. Deze incidentele uitname uit de AER in 2010 wordt in 2011 teruggedraaid.

Ad 8. Nieuw beleid

In het meerjarenbeeld zijn steeds de mutaties ten opzichte van het vorige meerjarenbeeld verwerkt. Dit leidt tot onderstaand overzicht:

Budgetten nieuw beleid	2011	2012	2013	2014
Verdeling nieuw beleid 2008-2011 / 2009-2012 s	-754	-2.600	-300	-300
Correctie op continuering nieuw beleid 2009-2012 s	92			
Terugdraaien incidenteel nieuw beleid	29.340			
Totaal Budgetten nieuw beleid	28.678	-2.600	-300	-300

Verdeling nieuw beleid 2008-2011 / 2009-2012 s (nadeel 754 duizend euro)

Dit betreft continuering van beleid uit voorgaande jaren. Bij de vaststelling van de begroting 2008 zijn voor 2011 middelen beschikbaar gesteld voor het opwaarderen van de ringwegen en Kolibri. Bij de vaststelling van de begroting 2009 zijn voor 2012 middelen beschikbaar gesteld in verband met de nieuwbouw voor Sozawe (2,3 miljoen euro).

Correctie op continuering nieuw beleid 2009-2012s (voordeel 92 duizend euro)

Deze post bestaat uit twee onderdelen:

1. In 2010 is het MJD eenmalig een extra bijdrage van 10 duizend euro verstrekt. Deze incidentele bijdrage vervalt in 2011.
2. Bij de begroting 2009 is structureel een bijdrage voor Simplon opgenomen (82 duizend euro). Via de cultuurnota zijn hiervoor ook middelen opgenomen. In de begroting is dus tweemaal het benodigde bedrag beschikbaar. Dit wordt hier gecorrigeerd.

Terugdraaien incidenteel nieuw beleid (voordeel 29,34 miljoen euro)

Betreft het terugdraaien van de incidentele budgetten die bij de begroting 2010 beschikbaar zijn gesteld voor nieuw beleid.